

Odgovor Narodni stranki.

„N. L.“ trdi, da je Nar. str. „stranka najčistejših namenov.“ Vsakdo ve, da je ta najčistejši namen Narodne stranke boj proti duhovnikom in seveda tudi proti katoliški cerkvi, ker si cerkve brez duhovnikov misliti ni mogoče. Ker hodi stranka po ovinkih, si še ne upa svojih namenov naravnost razodeti, ampak le pravi, da se bori proti nadvladi duhovnikov v politiki, ker ti niso sposobni voditi gospodarstveno politiko in ker niso zmožni odgovoriti zdrav in čil narod, ampak nekateri vcepilajo v narod načela, ki ga morajo tudi duševno zastrupiti in ubiti, tako piše Narodni List. Proti duhovnikom posebno zlorabijo propad kmetijskega in konsumnega društva v Laškem in srdito napadajo celjskega vikarja ter mu očitajo, da je vsega on kriv. Dr. Kukovec na vsakem shodu isto ponavlja ter govori proti duhovnikom. Kmečki zvezi in društvom, pri katerih sodelujejo duhovniki. Narodna stranka trdi, da ji je najvišje načelo narodnost. Ko bi bilo to res, bi morala o propadu društva molčati, ker je bilo narodno. S sedanjim gonjo le škoduje uledu naroda. Ker je pa njen glavni namen boj proti duhovnikom, zato se tako slastno poslužuje te prilike. Toda v resnici je vsa gonja proti duhovnikom in Kmečki zvezi sama hinavščina in zlobno zavijanje. Evo dokazov.

Kmetijsko in konsumno društvo v Laškem in vikar Gorišek.

V Laškem trgu so vladali in še zdaj vladajo pristaši ptujskega „Stajerca“ in celjske vahtarce. Ti so kruti sovražniki slovenskega krščanskega ljudstva. Neprijatelji ljudstva so, ki izkoriščajo ljudstvo v svoje, katoliški veri, slovenski narodnosti in gospodarstvenemu napredku sovražne namene. Ptujski „Stajere“ in celjska vahtarca blatita skoraj v vsaki številki katoliško vero in vahtarca se je celo predrnzila zapisati bogokletje, da je „pravljica o Kristusu največja zgodovinska laž in da je krščanstvo izmišljeno.“ Slovenski narod ima po natoni postavi pravico do obstanka in do izobrazbe in napredka na podlagi maternega jezika, toda ti sovražniki njegovi ga hočejo ponemčiti. Ker so sovražni veri in jeziku naroda, skušajo ga tudi gmotno oslabiti in ugonobiti, da bi prej dosegli svoje namene. V Laškem trgu je bila kmetijska podružnica, o kateri kmetje niso nič vedeli. Z ozirom na te odnose je bilo vsakemu jasno, da okolica Laška ne more napredovati, dokler je odvisna od takih ljudi. Zato se je najprej ustanovila slovenska posojilnica. Pri nekem posvetovanju so trški očetje ugibali, kako bi se dala uničiti. Nekaj mesecev pozneje se je ustanovila kmetijska zadruga. Pri ustanovitvi obeh zadrug je največ sodeloval sedanji celjski vikar Gorišek, ki je bil tedaj kaplan v Laškem. Vodil je oba dva zavoda, ki sta prav dobro uspevala. Številni udov je vedno naraščalo. Ljudski sovražniki pa niso mogli videti kmečkega združevanja in kmečke samopomoči. Hujskali so proti društvu, navajali in tožili za vsako malenkost. Tudi kaplana Gorišeka so večkrat tožili pri sodnji, pa vselej so pogoreli. Pri vsem tem so zvesto pomagali slovenski liberalci, ki so sedaj pristaši Narodne stranke. Ker to ni nič pomagalo, sklenili so na drug način zadrugo uničiti. Zarotili so se, da hočejo kaplana Gorišeka iz Laškega proč spraviti. Ulagali so prošnje na ordinarijat, pritiskali na razne urade tako dolgo, da so dosegli svoj namen. Pet mesecev po ustanovitvi kmetijskega in konsumnega društva je bil kaplan Gorišek prestavljen v Braslovce in tedaj je laškim nemškutarjem in slovenskim liberalcem od veselja srce postakovalo. Kaplan Gorišek se potem za zadrugo ni mogel več brigati, ker je bil v Braslovčah z delom preobložen. Prišel je še nekaterikrat pogledati, vprašal je, kako kaj gre, a resnice ni zvedel. Ko

je bil v Celju vikar, zvedel je tri leta po odhodu iz Laškega za primankljaj. Sklenil je, takoj vse zrtvovati in če bi bilo treba tudi življenje, da bi kmečko ljudstvo ne trpelo škode. „Narodni List“ se zgraža nad tem, da trpi posojilnica v Laškem obresti primankljaja. Bodi mu povedano, da je to samo za nekaj časa. Zadeva se bo tako uredila, da ne bo posojilnica trpela nobene škode. Največ škode trpi celjski vikar. „Narodni List“ pravi, prav je tako, saj jo je sam zakrivil. Kdo je kriv propada kmetijskega društva v Laškem? Pristaši „Stajerca“ in sedanji laški pristaši Narodne stranke. Ti so vikarja Gorišeka iz Laškega proč spravili. Po njegovem odhodu so ljudje izgubili pogum, so odstopali, blago je zastajalo, začelo se je strankarstvo, hujskanje se je nadaljevalo itd., ker ni bilo več enotnega vodstva. In ti zlobni hinavci se drznejo krivdo zavračati na celjskega vikarja ter vso duhovščino delati zato odgovorno. Mislimo si posestnika, ki ima mnogo poslov in delavcev. Dobro gospodarji, njegovi nasprotniki pa tega ne morejo videti. Z obrekovanjem in drugimi nepoštenimi sredstvi ga spravijo v zapor. Posli in delavci sami „gospodarijo“ ter spravijo posestvo v dolgeve in na kant. Potem pa zopet pripeljejo posestnika njegovi nasprotniki na posestvo in mu pravijo: Glej, ti si kriv, da je posestvo prišlo v nič. Ali bi to ne bilo nesramno in lažljivo! In tako postopa sedaj dr. Kukovec in ptujski „Stajere“ proti celjskemu vikarju. Vikar Gorišek ni prav nič kriv zgube pri laški zadrugi. Ko bi ga bili pustili v Laškem, bi bilo društvo ali dobro prosperovalo ali pa bi ga bil pravočasno brez primankljaja razpustil, ko bi bil videl, da ne napreduje.

Narodna stranka je za gospodarsko politiko popolnoma nesposobna.

Da se hinavščina narodnih strankarjev še bolj spozna, treba je pomisliti, kako imenitne gospodaje ima v svoji sredi. Dr. Karlovšek, Ed. Kuček, Širca in mnogi drugi agitatorji in pristaši Narodne stranke so vodili in nadzorovali Delniško družbo združenih pivovarn Zalec-Laški trg od začetka do poloma tako vzorno, da se je nabralo blizu 300.000 kron zgube. Delnice nimajo zdaj niti tretjine one vrednosti, kakor so jo imele od začetka. Če računimo zgubo na kapitalu in na obrestih, ker delničarji že tri leta niso dobili nikakih dividend, tedaj vidimo, da so pri tem podjetju Slovenci oškodovani za 400.000 kron. Toda tem voditeljem in nadzorovalcem ne pade v glavo, da bi to škodo popravili. Norčevali bi se, ko bi hoteli kdo kaj takega storiti, kakor se zdaj norčujejo iz vikarja Gorišeka. Liberalci ne poznajo drugega, kot edino svojo korist. Res so nekateri bogatniki vtaknili v podjetje zopet 600.000 kron, a s tem niso pokrili zgube, ampak so le postali lastniki pivovarn; prve delnice so pa še zmiraj skoraj brez vrednosti. Pri tem so hudo oškodovane nekatere kmečke posojilnice, kakor v Zalcu, ki ima za 60.000 K delnic, v Gotovljah za 20.000 K in zraven zgubo obresti. Slišite, kmetje! Narodna stranka, tukaj pometaj! Vse to se je že zgodilo. Dr. Kukovec in Narodni List pa govorita, da je vikar Gorišek kmete oškodoval za 100.000 K. Dr. Kukovec farba ljudi s takimi svotami, katerih sploh ni in jih nikdar ne bo. Zračunil je namreč, koliko bi znesle obresti od primankljaja pri laški zadrugi čez 40 let, potem pa pravi, da je za toliko posojilnica že oškodovana. Iz tega se vidi, da živi ta mož za 40 let pred nami, zato pa strelja take kozle.

Boj Narodne stranke proti duhovnikom je boj proti katoliški cerkvi.

Narodna stranka trdi, da se bojuje proti nadvladi duhovnikov v politiki. Pa to so samo prazne besede, za katerimi tiči boj proti katoliški veri. Dr. Kukovec in njegova stranka prav dobro vedo, da duhovnikom ni za nadvlado v politiki. Duhovniki

hočejo edino le to, da vladajo načela katoliške cerkve povsod tudi v javnem življenju, da kraljuje Kristus v celi državi. Pri neki priložnosti je povedal dr. Kukovec v navzočnosti mnogih njegovih sodnikov celjski vikar to-le: „Slovenci smo needini. Ločijo nas načela katoliške cerkve. Sprejmite vi, lajki, katoliška načela za podlago v zasebnem in javnem življenju, kadar postanete voditelji ljudstva, in duhovniki ne bomo nikjer silili v ospredje, ampak bomo le za vas agitirali. Dr. Kukovec ni dal prav nobenega odgovora na to, temveč je nekaj drugega premleval, tako da so bili vsi, ki so ga slišali, presenečeni. Celjski vikar pisal je „Narodnemu Listu“ pismo, v katerem stoji tudi sledeče: Vsaka stranka, katera se hoče naslanjati na katoliško slovensko ljudstvo, mora imeti sedanjemu času primeren versko-politični program. Vzglede takega programa je določil zadnji katoliški shod v Ljubljani. Dokler Narodna stranka tega ali podobnega programa ne sprejme, bode ji katoliško ljudstvo s svojo duhovščino vred vedno nasprotovalo. — Zakaj pa Narodna stranka ne sprejme katoliških načel? Zato ne, ker jih ne mara, ker se ravno proti njim vojskuje, seveda po ovinkih, s hinavščino.

Celjski učiteljski liberalci in učene Nachberger.

G. Armin Gradišnik in njegovi pomagači Kranjc, Žagar in Voglar pišejo v „Slov. Narodu“, da se borijo proti nadvladi duhovnikov v politiki. A glejte jih, neodkritosrčneže! Ko je bila birma, niso hoteli pripeljati šolarjev v cerkev k skušnji, kar se je do sedaj vedno in povsod zgodilo. Gosp. učitelj Levstik se pa ni hotel udati strahovladi teh omenjenih gospodov, ter je pripeljal vse šolarje v cerkev. Zato ga ti njegovi tovariši strupeno sovražijo. Razven g. Gradišnika so vsi mlajši od njega, a nobeden ga ne pozdravi in če pridejo kje skupaj, bežijo pred njim. To je pohujšanje za otroke in za odraslene. V „Slov. Narodu“ so o g. Levstiku pisali, da je ob birmi zlezal škofu pod kuto in se je pokazal klerikalca. A ravno isto so storili ob drugi priliki sami. Ko je bil v Mariboru poučni tečaj, se ga je po pomoti udeležil tudi učenec Nachberger, o katerem se ni vedelo, da še ni 14 let star. Celjski vikar mu je dal vstopnico, ker je mislil, da ni več šolar. In zgoraj imenovani liberalci so se zgražali nad to malenkostjo, zlezli so sami „škofu pod kuto“ ter zavili oči proti nebu in prav po farizejsko po „Slov. Narodu“ vprašali prevzvišnega knezoškofa: Prevzvišeni, ali vam je znano, kaj se je zgodilo v Mariboru? Prepovejte duhovnikom politiko! Ti grda nedoslednost! Enkrat so proti škofu, drugikrat pa ga kličejo na pomoč.

Celjski lisjak in celjska lisica.

Kakoršen oče, tak je sin. Sinček narodnih strankarjev, „Narodni List“, je pravi lisjak. Sicer tudi drugače biti ne more, ker ima urednika, ki je socialdemokrat. Socialdemokrati pa učijo, da se ljudem ne sme povedati resnice, ampak se jih more nafarihati. Da je urednik Spindler res socialdemokrat, je sam izjavil lansko leto v „Domovini“. Ko so mu hrastniški in trboveljski demokrati očitali, da se je izneveril demokratom, zapisal je v listnici uredništva: Nisem se ne, ampak ostanem vedno zvest načelom socialdemokratov. Socialdemokrati so pa tudi sovražniki vere, za narodnost jim pa nič ni. Kakor kranjski liberalci, tako se bodo tudi naši strankarji v boju proti katoliški cerkvi zvezali s Stajercijanci in demokrati. Takrat jim bo narodnost deveta briga. Zato tudi na prvo besedo v imenu „Narodni List“ ni nič dati. Druga „List“ pa bo zmiraj veljala. V resnici bi se moralo imenovati glasilo Narodne stranke „List“. List je tudi nemška beseda in pomeni v slovenskem jeziku zvijača. Ker je pa lisjak podoba zvijačnosti, zato se „Narodni List“

Duhoven in vojak.

Francoski spisal M. Aignepierre.

„Žena je bila mlada in na obrazu so se poznali sledovi lepote; toda bolezen, beda in žalost so nagubale lici, potlačile globoko oči, prebarvale polt v žolto in pridejale ustom izraz grenkosti.“

Lepa in bogata se je omožila proti volji starišev z možem, katerega je ljubila. A ta je bil malopridnež, v nekoliko mesecih po poroki je napravil doto in v hišo se je priselila reva. Žena je zbolela; mož bi bil lahko delal, pa ni hotel, ampak je raje zapustil ženo. V solzah in zapuščenosti je bil otrok rojen. Dve leti je vedno upala mlada mati, da se bode omehtilo srce starišev. Toda stariši se niso dali preprositi, sila se je za stalno pri njej naselila.

Nekega dne je zapustila reva, na pol blazna, svoje skromno prebivališče, ker ga ni mogla plačati ter se podala z otrokom na žalostno pot od vasi do vasi, iskajoč usmiljenja. V selu, o katerem sem govoril v začetku, so jo zapustile moči popolnoma. Zgrudila se je pri cerkvenem zidu, ni se mogla več privleči h kakih hiši, kjer bi prosila za prenočišče, ako prav je bilo že pozno zvečer. Nekaj seljank, ki so šle mimo, jo je pomilovalno pogledalo, nekatere so ji vrgle tudi majhen denar, pa nobena se ni domislila, ponuditi ji prenočišče. Žena ni pogledala denarja; pritisnila je otroka bolj na prsi, čutila je, da se bliža smrt in pozdravljala jo je smehljajoč se. Mislila ni nič: ne na Boga, ki ji je morda že odpustil, ne na ljubezen, ki jo je izdala, ne na sorodnike, ki so se ji odpovedali in na njo pozabili. Videla je počitek le v smrti za se in za malo, jo-

kajoče se bitje v naročju. Zaprla je oči, onesvestila se je. V tem stanju se čuje prijazen, skoraj očetovski doneči glas:

„Tukaj ne morete ostati, ljubo dete, pojdite z menoj. Malo juhe vas pokrepča, in jaz vam preskrbim prenočišče.“

Žena ni odgovorila. „Ste zelo slabi, vidim, pa le poskusite vstati,“ reče zopet mehko, „vaš otrok je lačen in ga zebe, vsaj ni mogoče slišati njegovega joka, ne da bi se ga ne usmilil.“

Žena je čutila, da ji hoče vzeti otroka in dasi tudi onemogla, skušala je vzdigniti roko, hoteč braniti svoj edini zaklad; slednjič je odprla s trudom oko, da bi pogledala usmiljenega prijatelja.

Bil je duhoven, mlad, prav prijazen, milega obraza. Zavil je otroka v plašč in ga tolažil.

Dajte mi otroka,“ začela je žena trdo, „jaz hočem, da skupaj umrjema.“ Duhoven, kakor bi ne bil besed slišal, zapazil je ravno dva mimogredoča moža.

„France, Jaka!“ je zaklical, „močna sta, odnesita to le revo in otroka k stari Šimnovki, jaz stopim v župnišče po mleka in juhe in pridem takoj za vama.“

Moža sta ubogala in odšla z lahkim bremenom, ki ni imelo moči se braniti.

Ko se je duhoven vrnil, spalo je že dete pri ognjišču v naročju Šimnovke, mlada žena je pa ležala v snažni postelji, ne brigajoč se za nobeno stvar.

„Ta je zelo bolna, častiti gospod“, pravi starka, „in ta le stvarica je tudi slaba.“

„Strežite obema, Šimnovka, pojdem še v Ks. po zdravnika.“

„Ni mogoče, gospod“, zakliče prestrašena, „kako bi mogli iti v takim vremenu štiri milje pota! Poslušajte, kako razsaja vihar!“

„Vsaj sem mlad“, nasmejaj se je mašnik, „in ljudem moram pomagati.“ Pokrižal je otročička, pogledal bolnico, zavil se bolj v plašč ter hitro odšel. Šimnovka je vzela molek in začela moliti. Ko je minula polnoč, vrnil se je duhoven z zdravnikom. Le ta je pristopil k bolnici in obrnivši se proti župniku, rekel je malomarno, kakor človek, ki je smrti vajen.

„Njej ni več pomagati, gospod župnik, izgubljena je. Beda, delo, trpljenje, in kaj jaz vem, kaj se je uničilo njeno zdravje. Ne bode do jutri živela... Tega majhnega“, reče, stopivši k Šimnovki, „tega, mislim, rešimo“. Naročil je potrebno in se potem odpeljal v kočiji.

Župnik je naprosil Šimnovko, da naj gre iz hiše in je ostal z bolnico sam. Obupala je, odvrčala se od Boga, moral jo je pripeljati na pravo pot. In kaj z otrokom, če nima sorodnikov razun matere, ki ga zapušča?

Slaboten glas ga je vzdramil iz premišljevanja. „Kje je moj sin?“

„Mirno spava tukaj blizu.“

„Spava? Vi se lažete. Mrtev je, kakor tudi jaz kmalu... vendar enkrat!“

„Nikakor. Rečem vam, da revček spi, kakor bi se ne bil nikoli še naspal. Ali ste se, ljuba moja, toliko naveličali sveta, da hrepenite tako po smrti.“

Pogledala je plašno duhovna in potem odgovorila kratko: „da!“

„Ali ste pa tudi pripravljeni stopiti pred Boga?“

lahko imenuje celjski lisjak. Ta lisjak ima vse lastnosti pravega lisjaka. Po celem Spodnjem Štajerskem se usiljuje, lazi okoli in skuša z zvijačo vjeti ljudi. Ljudje ga odganjajo, pa vedno zopet pride. Toda naši kmetje niso tako nespametni, dobro poznajo zvitega lisjaka, ter ga naganjajo nazaj proti Celju. Kjer je lisjak, je tudi lisica. In res ima ta celjski lisjak svojo staro, namreč „Domovino“, ki vedno šepa za njim. Lisica lisjak, sta pila tobak, tobaka ni blo, sta pila vodo.

Kmečka zveza in Narodna stranka.

Vsi stanovi se združujejo v zveze. Tudi kmetje to delajo povsod. Le v edinosti je moč. Resnično so besede cesarske pesmi: „Vse lahko nam bo storiti, ako združimo moči.“ Naravnost neverjetno je, da so nekateri kmetje tako slepi, da nasprotujejo svoji lastni zvezi. In zakaj? Motijo jih pristaši ptujskega „Štajerca“ in „Narodnega Lista“. Kmetje, spoznajte vendar, da so ti vaši sovražniki. Ko bi bili res vaši prijatelji, bi morali podpirati vašo zvezo, bi vam morali reči: kmetje, združite se v močno Kmečko zvezo, ker le tako bodele kaj dosegli. Zakaj so proti Kmečki zvezi? Zato ker hoče Kmečka zveza tudi katoliško vero. Drugi pa zato, ker se bojijo za svoje koristi. Liberalci nosi vedno škarje v roki, da striže nevedne ljudi. Narodna stranka je in bo vedno nasprotna kmečkemu združevanju, če jim ne nese prav mastnega dobička. Zato vidite, da so sebični advokatski liberalci na čelu stranke. Slovenski kmetje, če bi se vi odpovedali svoji veri in svojim koristim, potem bodo farbarji Narodne stranke za vas, za vašo zvezo. Tega pa ne bodele nikdar storili, zato se pa od začetka odločno kot en mož postavite proti volkovom v ovčji obleki. Bodite edini in oklenite se Kmečke zveze. Vsakemu, ki nasprotuje vaši zvezi, pokažite vrata.

Celje, dne 11. marca 1907.

Iv. Gorišek, vikar.

Narodno gospodarstvo.

g Zadruga zveza v Ljubljani. Dobili smo naslednji članek: Pod tem naslovom je „Narodni List“ št. 4 prinesel dolg dopis o neki posojilnici, ki je bila ustanovljena leta 1887. Dopisniku ni bilo toliko mar, pisati objektivnega poročila, ampak članek izvira iz političnega nasprotstva in je poln osebnih mržnje do različnih sodelujočih oseb pri posojilnici, zlasti do župnika načelnika in do bivšega tajnika. Ravno tajniku pripisuje ves posojilnični nered. V tem oziru podamo kratko pojasnilo. Bivši tajnik je prišel v zavod šele meseca sušca leta 1903, torej dobrih 16 let po ustanovitvi posojilnice, in ves posojilnični nered, kakor ga dopisnik opisuje, je zakrivil prejšnji tajnik. Torej je bila le dolžnost njegovega naslednika, katerega dopisnik napada, da si je moral iskati podlage (!) za bilanco ne samo za deset let, ampak še dalje nazaj: do leta 1887. To pa je stalo velikanskega truda, napornega dela po dne in po noči. In če je za to bivši tajnik poleg svoje plače dobil tudi še zdatno nagrado, katero mu dopisnik pripisuje kot na nepošten način pridobljen opod različenimi naslovi, brez vedenja ostalega odbora, je to pač drzno očitjanje podlega dopisnika. Ako bi bil dopisnik opravljal to delo, bi bilo zanj pač premala tudi desetkrat večja nagrada. Nepošteno sumničenje je, da bi bil tajnik tudi le vinar dobil brez vedenja ostalega odbora. Kakor redno, se je tudi tukaj izplačevalo tajniku ob sklepu uradnega dneva, ko sta vedno bila navzoča vsaj še dva udeleženca. Tajnika imenuje dopisnik moža brez prepričanja, brez vesti, brez sposobnosti. Na to mi v poštenem listu ne reagiramo, omenjamo samo dopis „Zadruga zveze“ v Celju z dne 9. dec. 1906., v katerem se bivšega taj-

nika uljudno vabi v krog sodelavcev ter se ga prosi zdatne pomoči, da bo kot priznan strokovnjak ter vrlo rodoljub zastavil vse svoje moči, da se povzdigne slovensko zadrugaštvo do najvišjega razvoja. Poleg tajnika dopisnik krivično napada g. župnika, takratnega načelnika posojilnice, kateremu pa ob enem pripoznava tudi priljubljenost in narodno delavnost. Dotični gosp. župnik je imel vso skrb za posojilnico in je tudi storil svojo dolžnost kot njen načelnik. Da bi bil gospod župnik ravno radi posojilnice prošil kam drugam, tega dopisnik sam ne veruje. Pač pa je dopisnik javno z devizo: „proč s farji, vuns črnuhi!“ delal na to, da bi izginila sba gospoda župnika — člana načelnika — iz posojilnice. Seveda se muta zlobna namera ni posrečila. Silno svojo jezo je dopisnik izbruhnil zlasti nad „Zadruga zvezo“ v Ljubljani, češ, zlasti ona je zakrivila nered v posojilnici vsled pomanjkljivega nadziranja. Mi ne zagovarjamo delovanja „Zadruga zveze“ v Ljubljani, pripomnimo pa to: Od leta 1901 do incl. leta 1903 je bila dotična posojilnica tudi članica „Zveze slov. pos. v Celju“. Zakaj pa ni v tem času „Zveza slov. posojilnic v Celju“ ukrenila vse potrebno, da bi se poslovanje uredilo? Je bila tudi prekomodna, ka-li? Ako dopisnik zatrjuje, da se je slednjič posrečilo, spravi zavod vsaj toliko v red, da se je mogla sestaviti pravilna bilanca, trdimo mi, da je to ravno zasluga prejšnjega tajnika, ki je imel pri prenosovanju posojilničnega uradovanja najtežavnejše, začetno delo. Toliko samo v našo obrambo. Glavno smo pojasnili. K temu le še nekaj opazk. Ako dopisnik misli, da je s svojim člankom kaj koristil dotični posojilnici, se bridko moti. Pač pa ji je hotel vzeti ugled radi tega, ker je v poštenih kmečkih rokah, v katerih bo tudi ostala, — to bo že naša skrb. Ves liberalni lov zlasti na glavne deleže, katere mislijo dobiti celo vaše liberalne dame, da bi vam pomagale pri volitvah, vam ne bo pomagal. Gospodje liberalci, dotična posojilnica je in bo za vas tudi v bodoče še vedno — preklislo grozdje.

g Za sadjarje. Za zavarovanje dreves proti zajem bilo bi jako priporočljivo vporabljeni skorjo od smrek, katere bi se že v spomladi v času muhevnosti od posekanih dreves olupila, na primerne, vsaj en meter dolge kose narezala in shranila. V jeseni bilo bi treba skorjo le malo namočiti in tako vlažno, da se ne lomi, okoli dreves oviti in zvezati. Spomladi se drevje zopet odvijne in skorja shrani za drugoletno vporabo. Gotoveljski.

g Poziv! Pač nobeden stan ni tako odvisen od vremena, kakor ravno kmečki. S strahom gleda priden vinogradnik črne, pogubonosne oblake, ki mu pretijo uničiti ves njegov up — in ko se usuje ledeno zrnje, tedaj si zakrije skrben oče s svojimi žuljavimi rokami oči, da ne vidi svoje pogube in srce mu poka. Streljanje proti toči je po mnenju večšakov in učenjakov še jako dvomljive vrednosti in vrhu tega jako drago. Treba nam iskati boljšega sredstva. Tako sredstvo bi bilo zavarovanje proti toči, pa ne v tej obliki kakor ga imamo do sedaj. Sedaj zahtevajo zasebne zavarovalnice tako visoko zavarovalnino, da navadnemu kmetu tega pač ni mogoče plačati. Zavarovalnina bi morala biti tako nizka, da bi jo lahko plačal tudi najubožnejši posestnik. To bi bilo le mogoče, ako bi zavarovanje v roke vzela država ali država; nadalje bi moral biti zavarovan vsak posestnik — postava bi ga morala prisiliti k temu, ker le tedaj se lahko zavarovalnina znatno zniža. Zavarovanje v tem smislu bi prišlo tako nizko, da bi se nikomur ne poznalo, kmet pa bi bil rešen edne najbolj morebitih skrbi. Za postavbo v tem smislu se moramo kmetje sami potegniti. Meseca marca bode glavno zborovanje štajerske kmetijske družbe, kjer se bode tudi o tej stvari razpravljalo. Kmetje, ki ste udi te družbe, podpirajte ta predlog. Posestniki in

vinogradniki izrazite te želje svojim deželnim in državnim poslancem. Opomba: Ravno tako nam je potrebna postava o zavarovanju živine. Živinorejci, ki je s srcem navezan na svoje živali, s strahom opazuje ravno sedaj goste pojave steklin in drugih, prej neznanih bolezni. Občuten udarec za vsakega, ko ga doleti taka nesreča. V takih slučajih bi bila na mestu dobro premišljena postava o zavarovanju živine. Tudi to zavarovanje bi moralo biti državno ali pa deželno; zavarovan bi moral biti vsak živinorejec, ker le tedaj bi bila zavarovalnina tako nizka, da bi jo lahko vsak plačeval, znašala bi, kakor so nekateri že izračunali, samo par vinarjev od glave. Na Koroškem imajo že takšno postavbo — samo na Štajerskem se stvar tako počasi vleče. Kmetje, izrazite svoje želje tudi glede takšne postave na mero-dajnih mestih.

J. Z.

Drobtinice.

d Naš rojak, bolgarski profesor Anton Benzenšek je napisal za Ruse posebno stenografijo. Knjiga je izšla v Zofiji in velja 1 rubelj 50 kop.

Vojaška taksa. Po novi postavi znaša vojaška taksa pri dohodkih:

1. razredu od . . .	1.200 K do	1.300 K	6 K
2. „ . . .	1.300 „	1.400 „	7 „
3. „ . . .	1.400 „	1.600 „	9 „
4. „ . . .	1.600 „	1.800 „	11 „
5. „ . . .	1.800 „	2.000 „	13 „
6. „ . . .	2.000 „	2.400 „	17 „
7. „ . . .	2.400 „	2.800 „	23 „
8. „ . . .	2.800 „	3.200 „	29 „
9. „ . . .	3.200 „	3.600 „	35 „
10. „ . . .	3.600 „	4.000 „	43 „
11. „ . . .	4.000 „	4.300 „	55 „
12. „ . . .	4.300 „	5.600 „	70 „
13. „ . . .	5.600 „	6.600 „	88 „
14. „ . . .	6.600 „	7.800 „	113 „
15. „ . . .	7.800 „	9.200 „	143 „
16. „ . . .	9.200 „	11.000 „	182 „
17. „ . . .	11.000 „	13.000 „	232 „
18. „ . . .	13.000 „	15.000 „	285 „
19. „ . . .	15.000 „	17.000 „	339 „
20. „ . . .	17.000 „	19.000 „	394 „
21. „ . . .	19.000 „	22.000 „	458 „
22. „ . . .	22.000 „	26.000 „	564 „
23. „ . . .	26.000 „	30.000 „	678 „
24. „ . . .	30.000 „	34.000 „	795 „
25. „ . . .	34.000 „	38.000 „	915 „
26. „ . . .	38.000 „	44.000 „	1050 „
27. „ . . .	44.000 „	52.000 „	1260 „
28. „ . . .	52.000 „	60.000 „	1500 „
29. „ . . .	60.000 „	68.000 „	1753 „
30. „ . . .	68.000 „	76.000 „	2018 „
31. „ . . .	76.000 „	84.000 „	2292 „
32. „ . . .	84.000 „	92.000 „	2574 „
33. „ . . .	92.000 „	100.000 „	2865 „

itd.

d Praktična novotarija. Mestno zastopstvo v Hrudimu je za letošnje zimo izdalo oglas, v katerem je objavljalo, da se ni treba moškimi odkrivati pri pozdravljanju v zimskih mesecih, to je, od 1. novembra do 1. aprila. Mesto tega naj se samo priklonijo ali pa pozdravijo po vojaško; kdor hoče biti deležnik te ugodnosti, ki se jo daje iz zdravstvenih razlogov, mora plačati 1 K za sirotišče, ki ga namerava zgraditi občina.

d Petrolejski vrelci na Gorenjskem. „Slov.“ poroča, da iz vira na Trati pri Poljanah zopet priteka petrolej v večji množini na površje. Znamenito! Ljudje posnemajo po vodi petrolej kar priprosto z žlico, rabijo ga za razsvetljavo, sveti in gori lepo, čisto in počasi. Da bi se vendar dobil kak domačin, kateri bi vir preiskal in odprl!

„Pred Boga? . . . Dolgo sem v njega upala, sedaj pa ne upam več. — Pustite me!“

„Ne pustim vas; kajti ravno ta Bog, na katerega ste vi pozabili, me sem pošilja, da zbudim v vas upanje.“

Dolgo je govoril iz globočine ganjenega srca, krotko in uljudno, kot oče, pa bolnica je ležala na postelji, obrnjena proti zidu, kakor bi ne razumela, in njena zmučena duša se ni odpirala milosti božji in pokori. Niti besedice ni spregovorila, le tu pa tam se je zganila, razodevajoč nepotrpežljivost. Prvi žarek jutranje zore je zasijal v okno, ko je vstal župnik s težkim vzdihljajem od ležišča, ker ni nič opravil, in vendar je bil vsak trenutek tako dragocen. Sapa trpeče je bila nejezakomerna, vsak hip se je bilo bati žalostnega konca.

V goreči molitvi je povzdignil duhoven svojo dušo k nebu, potem stopil po otroka in ga spečega položil poleg matere.

„Tu je vaš sin“, reče. „Ozdravil se bode, tako se je izrazil zdravnik. Ali nimate na svetu nikogar, da bi mu ga v vašem imenu izročil?“

„Nikogar“, se je glasil kratek odgovor. „Zapuščena sva; sprevidite, da mora umreti z menoj.“ Za trenutek je nastala grobna tišina. Potem je položil župnik roko na dečkovo čelo:

„Le reven duhoven sem, ljuba hči; moji dohodki so pičli, toda Bog me ne bo zapustil. On skrbi za cvetlice na polju in za ptice pod nebom, varoval bode tudi tvojega sina. Jaz ga bodem vzgojil. Seveda ne morem reči, bode-li srečen, a kar morem obljubiti je, da se potrudim vzgojiti ga v poštenega moža in kristjana.“

Umirajoča žena se pri teh besedah naglo obrne in svoje velike oči srpo vpre v duhovna.

„Vi bi za njega skrbeli? Vi bi ga vzredili?“ zakliče slednjič. „Ali ga bodele tudi ljubili, mojega ubogega otroka.“

„Da, ljubil ga bodem, že sedaj ga ljubim.“

„O, kako ste dobri!“

„Bog je dober; On mi je dal ljubezni polno srce za bitje, ki ga pred kratkim še poznal nisem. Zahvalite Boga, ljuba moja, in vrnite se k Njemu.“

To pot se ni pustila siliti. Usmiljenje je premagalo bolestno trmo bolnice. Zvečer je zaspala mirno v Gospodu z otrokom na rokah in njene zadnje besede so bile:

„Naj ne išče otrok nikdar svoje rodovine, vi mu bodele vse. To je moja oporoka . . . Bog vas vedno blagoslavlja!“

Polkovnik je obmolnil, grlo se mu je stisnilo, v obeh so se pa bliščale solze, kojih ni skrival. Od peči se je glasilo pravilno dihanje. Stari, utrjeni župnik je zaspal na naslonjaču.

Vsi častniki so bili ginjeni.

„Kaj naj še povem, gospoda, kar bi že ne slutili?“ povzame zopet polkovnik. „Moja mati počiva na pokopališču v Z . . . in oni je moj rednik, moj oče.“

Moja otroška leta so bila neizrečeno srečna v naročju dobrega duhovna in njegove stare gospodinje Ane. Rastel sem kakor cvetlica v svežem zraku in nikoli nisem v svoji sreči opazil, da ne čuje nad menoj materno oko.

Nekega dne pristopi k meni oče mnogo resneji kot drugikrat in me pozove, da ga spremim na vrt. Usede se in me trenutek gleda.

„Janez, moraš od nas proč!“ reče slednjič.

„Ustrašim se in se razjočem. „Zakaj naj vas zapustim, ali me nimate več radi? Ali morda ne ubogam zadosti?“

„Da, da, ubogaš, ljubi dečko, tolažba mojega srca si, a zrastle si, velik si, močan in — neveden; bojim se, da sem te skazil, in ako bi te še sedaj ne zapeljal k temu, da se učiš, zanemarili bi tvojo bodočnost. Škof ti je naklonjen in ponudil mi je polovično plačo v deškem semenišču. V štirinajstih dnevih se odpelješ, bodeš delal in se pridno učil. Kaj ne, da bodem smel biti na svojega rejenca ponosen? Obljubil sem tvoji materi, da te vzgojim v poštenega, krščanskega moža.“

Obmolnil je in dolgo me je zamišljeno božal. Teško sem se ločil od doma. In vendar ni bilo drugače.

Bil sem kakor ptič v kletki. Učenje se mi je zdelo suhoparno, strah me je dražil, in ko sem prišel domov na počitnice, našel sem rednika zamišljenega.

„Niso s teboj zadovoljni, Janezek“, reče prijazno. „Zališ me, ljubo dete.“

To je bilo vse. Ana je znala bolje razlagati.

„Čuj, fantek“, dejala je drugi dan, ko sem se bil naspal. „Kmalu bodeš trinajst let, toraj umeš, kaj ti rečem. Ti nimaš nič, niti beliča, in gospod župnik tudi nimajo veliko več; kaj bode, ako se ne naučiš niti a niti b kakor letos? Potem bi bilo bolje, da se ne vrneš v semenišče, ampak ostaneš tu v vasi ali pri mojstru kolarju ali mlinarju. Ali veš, da so si odtrgali gospod župnik meso in celo kavo, da bi mogli za te plačevati? Celo zimo je prezebal v revnem letnem talarju. Premisli malo, Janezek, in dobro sreci ti da svet, kaj naj storiš.“

Konec sledi.